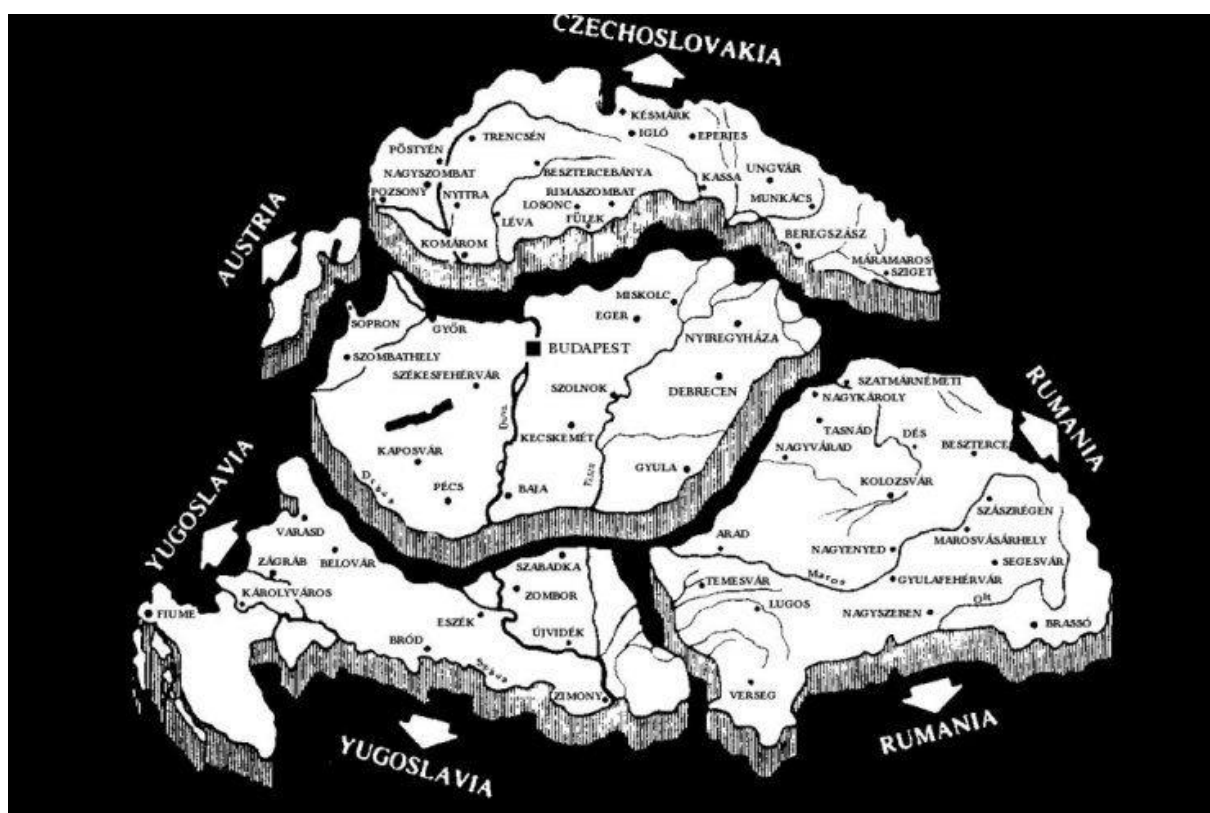

„És annyi balszerencse közt,
Oly sok viszály után,
Mefogyva bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán. „

/Vörösmarty Mihály/

A NEMZETI ÖSSZATARTOZÁS NAPJA

2020. JÚNIUS 4.

1920. június 4-én írták alá a versailles-i Nagy-Trianon palotában azt a békediktátumot, mely területe kétharmadával megcsönkította a történelmi Magyarországot.

Az 1918. november 3-án Padovában – még a Monarchia részeként – majd november 13-án Belgrádban fegyverszünetet kérő Magyarország elvesztette az első világháborút, így aztán szembe kellett néznie a soknemzetiségű Monarchia korábbi kisebbségeinek követeléseivel, aminek a háború előtti nagyhatalmi helyzetben azok nem tudtak érvényt szerezni. Az ország területén egyre-másra alakultak a nemzetiségi tanácsok, melyek programjában a háború előtti cseh, román, délszláv tervek párosultak az antant ígéreteivel. Ezek a tervek Magyarország területének felosztását helyezték kilátásba.

A tervezett békekonferencia jóindulata érdekében az őszirózsás forradalom (1918. október 31.) után népköztársaságot létrehozó Károlyi Mihály és kormánya nem állta útját a Felvidéket, Erdélyt és Délvidéket megszálló szerb, csehszlovák és román hadseregeknek, ez pedig súlyos hibának bizonyult.

Mint utóbb kiderült, ezek a csapatok nem a békeszerződés aláírásáig – tehát pusztán rendfenntartási céllal – szállták meg az ország nagy részét, hanem már a később elcsatolt területeket vették birtokba.

Magyarországnak 1918 őszén talán még elegendő ereje lett volna a megszállók megállítására, de miután 1919 februárjára az ország területe a maihoz hasonló méretűre zsugorodott, erre már esély sem maradt. A trianoni határokat elsősorban az erő alapján szabták meg, és a pacifista politikát választó, hadseregét leszerelő Károlyi-kormányzat éppen ezzel rendelkezett legkevésbé.

A trianoni békeszerződés a versailles-i békerendszer részeként született meg, melyet a világháború lezárását követően egy másfél éves konferencia készített elő. A győztes antant hatalmak 1919. január 18-án kezdték meg a tanácskozást a Párizs környéki kastélyokban, ahol a „négy nagy”, Clemenceau francia, Lloyd George brit, Orlando olasz miniszterelnökök és Wilson amerikai elnök szava dominált. A legyőzöttek képviselői is részt vettek a tárgyalásokon, de tényleges ráhatásuk nem volt az események menetére, csupán az 1919. júliusától születő szerződéseket írták alá.

A magyar politikai vezetés – 1919 márciusáig a Károlyi-kormány – kezdetben optimizmussal tekintett a tárgyalásokra, de miután onnan csak további területek kiürítését követelő jegyzékeket – pl. az 1919. márciusi Vix-jegyzéket – kapott, végül belebukott ebbe a reménybe.

A Kun Béla vezetésével hatalomra kerülő kommunisták nem voltak szalonképes erő az antant számára, bár Clemenceau a tanácsköztársaság csapatainak visszavonása érdekében megvillantotta előttük a részvétel lehetőségét. 1919 augusztusában, amikor az ország nagy része román megszállás alá került, ez a köztes állapot már terhessé vált a tárgyaló felek számára, de a Nemzeti Hadsereg segítségével új, konzervatív rendszert építő Horthy Miklós már megfelelő partnernek tűnt. Magyarországnak csak ekkor, 1919 végén küldték el a meghívót a békekonferenciára.

A gróf Apponyi Albert által vezetett magyar delegáció hosszas munka után, Teleki Pál „vörös térképével”, etnikai, néprajzi, történelmi munkák és érvek tucatjával érkezett meg 1920 januárjában Párizsba – mindhiába. A magyar küldöttséget a tárgyalások ideje alatt házi őrizetben tartották, szót pedig csak 1920. január 16-án, a béketervezet véglegesítése után adtak Apponyi Albert vezérszónoknak.

A konferencián Magyarországnak nem volt lehetősége érveket hozni a csehszlovák, román és délszláv területi követelések, a hamisított etnikai adatok és kérdőívek ellenében, az antantnak lényegében semmi másra nem volt szüksége, mint két megbízottra, akik aláírják majd a kész szerződést. Erre az aktusra végül 1920. június 4-én, a Nagy-Trianon palotában került sor, ahol két teljesen súlytalan politikus, Benárd Ágoston és Drasche-Lázár Alfréd írta alá a trianoni békediktátumot, ezzel szentesítették a történelmi Magyarország szétszakítását.

A trianoni béke pontjai ismertek: Magyarország elveszítette területének és lakosságának mintegy kétharmadát, ennek megfelelően 320 ezer négyzetkilométer területű, húszmilliós középhatalomból 90 ezer négyzetkilométeres, hétmillió lakost számláló kisállammá vált. Románia megszerezte a Partiumot és Erdélyt, a délszláv állam a Délvidéket, Csehszlovákia pedig a Felvidéket és Kárpátalját. A béke minden más szempontból is gúzsba kötötte az országot, miután a háború egyik felelőseként tetemes jóvátételt szabott ki Magyarországra, hadseregét 35 000 főben határozta meg, és számos egyéb gazdasági és katonai kérdés kapcsán sértette a vesztes állam szuverenitását.

A trianoni békéről tehát mindezek alapján elmondható, hogy erőszakos diktátum volt, melyet egyoldalúan kényszerítettek Magyarországra, és amely végül megtagadta mindazon elveket, melyek nevében megszületett. Annak ellenére, hogy a területüket gyarapító országok célja hivatalosan a nemzeti önrendelkezés megvalósítása, önálló nemzetállamok létrehozása volt, a békekonferencián valójában az a cél vezérelte őket, hogy Magyarország területéből minél nagyobb részt szerezhessenek meg.

Nemzetállamok helyett soknemzetiségű országok jöttek létre, ahol a kisebbségbe szorult magyarság ugyanolyan diszkriminatív bánásmódban részesült, mint amivel korábban a Monarchia alatt éppen az akkori többségi magyarságot vádolták, csupán a szerepek fordultak meg.

A béke a térség stabilitása szempontjából is káros volt, hiszen a győztes-vesztes ellentét kiélezése megszabta azokat a kényszerpályákat – Magyarország a revízió útjára lépett, a megalakuló kisantant pedig a megszerzett területek görcsös védelmére rendezkedett be – melyek mentén Közép-Európa később egy újabb világháborúba sodródott.

1920. június 4. | A trianoni béke aláírása

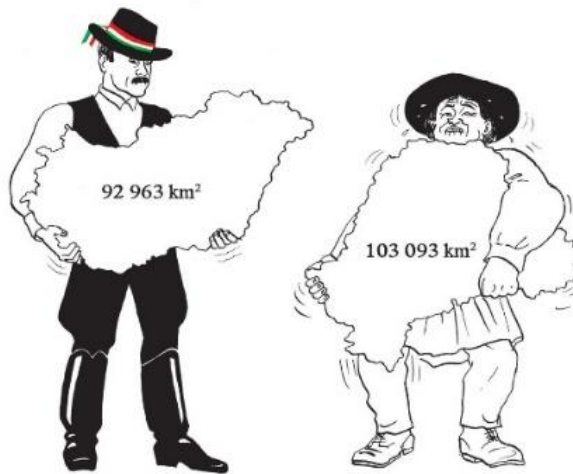
Szerző: **Tarján M. Tamás**

Juhász Gyula: Trianon

Nem kell beszélni róla sohasem,
De mindig, mindig gondoljunk reá.

Mert nem lehet feledni, nem, soha,
Amíg magyar lesz és emlékezet,
Jog és igazság, becsület, remény,
Hogy volt nekünk egy országunk e földön,
Melyet magyar erő szerzett vitézül,
S magyar szív és ész tartott meg bizony.
Egy ezer évnek vére, könnye és
Verejtékes munkája adta meg
Szent jussunkat e drága hagyatékhoz.

És nem lehet feledni, nem, soha,
Hogy a mienk volt a kedves Pozsony,
Hol királyokat koronáztak egykor,
S a legnagyobb magyar hirdette hévvel,
Nem volt, de lesz még egyszer Magyarország!
És nem lehet feledni, nem, soha,
Hogy a mienk volt legszebb koszorúja
Európának, a Kárpátok éke,
És mienk volt a legszebb kék szalag,
Az Adriának gyöngyös pártadísze!
És nem lehet feledni, nem, soha,
Hogy a mienk volt Nagybánya, ahol
Ferenczy festett, mestereknek álma
Napfényes műveken föltündökölt,
S egész világra árasztott derűt.
És nem lehet feledni, nem soha,
Hogy Váradon egy Ady énekelt,
És holnapot hirdettek magyarok.
És nem lehet feledni, nem, soha
A bölcsőket és sírokat nekünk,
Magyar bölcsőket, magyar sírokat,
Dicsőség és gyász örök fészkeit.

Jankovics Marcel grafikusművész szatirikus politikai karikatúrák világát idéző grafikái a székesfehérvári Trianon kiállításából.

„...Magyarország Európának is szerves része: annak hagyományaiban is benne kell élnie. Kelet és Nyugat ütközőpontján álló országnak, népnek élete célja csak az lehet, hogy mind a kettőhöz hozzátartozzék, ellentéteiket magában kibékítse, egybeolvassza. Ebből a szempontból **értéktelen az a magyarság, amely nem európai, és számunkra értéktelen az európaiság, ha nem magyar is egyszersemind.**”

(Kodály Zoltán: Mi a magyar a zenében? 1939.)

„**Ami megtartott Európában idáig, majd csak megtart ezután is.** Mi lehet az? Nem az, amiben alkalmazkodtunk, hasonlók lettünk környezetünkhöz, hanem amiben különböztünk tőle. Hisz ha mindenben hasonlókká lettünk volna, eltűnt volna a magyarság. Így is sokat letett régi mivoltából ezer év alatt. De megtartotta külön lelkiségét. Annak két legmegfoghatóbb nyilvánulása:

A nyelv és zene.”

(Kodály Zoltán: Juliánusz nyomában, 1942.)

Gróf Apponyi Albert beszéde:

<https://www.youtube.com/watch?v=Myt3pAagkfc>